

โอกาสการค้าการลงทุนใน CLMV ภายหลัง AEC ปี 2558

Trade and Investment Opportunities in CLMV
Countries After the Beginning of AEC in 2015

ลักษณาวดี บุญชู*

Luksanawadee Boonchoo*

* อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

* Lecturer, Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University.

* Email: luksanawadee.boo@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

ประเทศ CLMV อันประกอบด้วยกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนามเป็นเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดของไทย ปัจจุบันมีการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีการพัฒนาประเทศเพื่อเตรียมการสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC(ASEAN Economic Community) ใน 2558 อีกทั้งที่ตั้งของไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เป็นฮับของ CLMV ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไทยในการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับประเทศเพื่อนบ้าน และ CLMV ยังเป็นตลาดรองรับสินค้าไทยได้เป็นอย่างดี

สปป. ลาว ลาวมีบทบาทเสมือนเป็นแบตเตอรี่แห่งเอเชีย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญของลาว สินค้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพความงาม สินค้าเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร สาขาที่มีศักยภาพในการลงทุน ได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า โลจิสติกส์เชื่อมโยงไทย-จีน-เวียดนาม เหมืองแร่ ธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับสินแร่

เมียนมาร์ เป็นประเทศที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรน้อยที่สุดในอาเซียน แต่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มาก อาทิเช่น ป่าไม้ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ อัญมณี และแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งมีศักยภาพสูงด้านเกษตรกรรมและประมง รวมทั้งแรงงานยังราคาถูก ส่งผลให้เมียนมาร์เป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ สินค้าไทยที่มีศักยภาพในตลาดเมียนมาร์ ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค จักรกลการเกษตร สำหรับโอกาสด้านการลงทุนในเมียนมาร์จะเป็นด้าน ธุรกิจพลังงาน เหมืองแร่ การแปรรูปสินค้าเกษตร/ประมง เฟอร์นิเจอร์ ก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โลจิสติกส์ และสิ่งทอ เป็นต้น

กัมพูชา ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชาคือการส่งออก เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้าไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่ยังขยายตัวได้ดีจากการที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางด้าน GSP การเติบโตของการท่องเที่ยว การเกษตร อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง กัมพูชามีอุปสงค์ในการบริโภคสินค้าและบริการเกือบทุกประเภทรวมทั้งเครื่องจักรกลการเกษตรในปริมาณที่สูง ลู่ทางการลงทุนที่มีศักยภาพได้แก่ โลจิสติกส์ การผลิตเสื้อผ้า รองเท้า การค้าผ่านแดน บริการท่องเที่ยว/ธุรกิจเกี่ยวเนื่อง และร้านอาหาร เป็นต้น

เวียดนาม ภาคอุตสาหกรรมของเวียดนามมีสัดส่วนสูงที่สุดใน CLMV ที่ระดับ 38.1% เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) อย่างจริงจัง ส่งผลให้เวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกโทรศัพท์มือถือ (อันดับ 7 ของโลก) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำคัญของโลกจึงเหมาะสมสำหรับประเทศไทยในการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมหลายชนิด สินค้าไทยที่มีศักยภาพ ได้แก่ สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อุปกรณ์ชิ้นส่วนรถยนต์ วัสดุก่อสร้าง ลู่ทางการลงทุนที่สำคัญ ได้แก่ การก่อสร้าง ธุรกิจบริการและดูแลรักษาเครื่องยนต์ และเครื่องสำอาง รวมถึงการทำธุรกิจท่องเที่ยวแบบ Inbound Tourism และธุรกิจต่อเนื่อง เช่น สปา ภัตตาคาร เป็นต้น

คำสำคัญ : การค้า การลงทุน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม

Abstract

Trade and investment opportunities in CLMV countries after the beginning of AEC in 2015. CLMV countries comprised of Cambodia, Laos, Myanmar and Vietnam are neighboring countries of Thailand. Nowadays, there is a high rate of economic growth due to the countries' development in order to prepare for ASEAN Economic Community (AEC) in 2015. Thailand is located on the strategic location which is the hub of CLMV. Therefore, it will benefit Thailand in connecting supply chain with neighboring countries and CLMV are also the market for Thai products as well.

Lao People's Democratic Republic

Laos plays a role as a battery of Asia since there are abundance of natural resources, a driving factor in Laos economy. The potential products include consumer product, health & beauty product, agriculture product and farm machinery. Potential investment opportunities include electric powerproduction, logistics connecting Thailand, Chinese and Vietnamese,mining and businesses associated with ore mining.

Myanmar

Myanmar is a country with the lowest per capita income in ASEAN. It has abundant natural resources, such as timber, oil, natural gas, gems and minerals, and high potential in agriculture and fisheries sectors. The labor cost is also in the low rate. As a result, Myanmar is a country with the potential to attract investment from abroad. Thai products which have the potential in Myanmar market include consumer products and agricultural machinery. Investment opportunities in Myanmar are energy production, mining, agricultural processing, furniture, construction and business-related tourism, logistics, textile, etc.

Cambodia

Factors supporting the economic growth of Cambodia are garment and shoes exports to the European countries, which can greatly expand due to Cambodia's privilege in GSP, growth of tourism, agriculture, property and construction. Cambodia demands for goods and services for almost all types including a large amount of agricultural machinery. Potential investments include logistics system, clothes and shoes manufacturing, trade crossing, travel and related businesses, restaurants, etc.

Vietnam

Vietnam's industrial sector has the highest proportion at 40% due to Government policy of seriously encouraging foreign direct investment (FDI). As a result, Vietnam became a significant exporter of smart phone (No. 7 in the world), electric appliances and electronics in the world. Therefore, it is suitable for Thailand to link the supply chain in many industries. Thailand's potential products include daily-life products, motorcycle parts & accessories and construction material. The major investment opportunities include the construction, maintenance and service for motorcycles, cosmetics, inbound tourism, and businesses such as spas, restaurants, etc.

Keywords: Trade, Investment, AEC, Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam

โอกาสการค้าการลงทุนใน CLMV ภายหลัง AEC ปี 2558

ประเทศ CLMV อันประกอบด้วยกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนามเป็นเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดของไทย ปัจจุบันมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการรวมกลุ่มเป็นตลาดเดียวของอาเซียนภายใต้ชื่อ AEC หรือ ASEAN Economic Community ในปี 2558 อีกทั้งที่ตั้งของไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลาง (ฮับ) ของอาเซียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไทยในการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับเพื่อนบ้านและขยายโอกาสการค้าการลงทุนระหว่างกันขยายตัวพัฒนาการของ CLMV เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปร่วมเป็นพันธมิตรในการเติบโตต่อไป

เศรษฐกิจลาว

จากรายงานของกระทรวงพาณิชย์ (2558, น.116) พบว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจลาวปี 2557 ภาคบริการมีสัดส่วนถึง 44.1% รองลงมาเป็นภาคอุตสาหกรรม 32.2% และภาคเกษตรมีสัดส่วน 23.7% เศรษฐกิจลาว (GDP) ปี 2557 มีมูลค่า 11,194 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.7 เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ที่ขยายตัวร้อยละ 8 โดยมีปัจจัยหลักเป็นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติและภาคการเกษตร ป่าไม้และภาคบริการ (เช่น การท่องเที่ยว และลอจิสติกส์) ทั้งนี้ ทรัพยากรธรรมชาติและภาคการเกษตร ป่าไม้ และการเพิ่มขึ้นของเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ และทรัพยากรแร่ธาตุ ยังคงเป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศ โดยรัฐบาลกำหนดเป้าหมายที่จะใช้ทรัพยากรดังกล่าวต่อยอดการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ๆ (เช่น อุตสาหกรรมสายไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากสินแร่ทองแดง ทองคำ และอลูมิเนียม) และส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) นอกจากนี้เศรษฐกิจลาวยังมีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับที่สูงร้อยละ 21.9 ของ GDP เนื่องจากลาวยังต้องนำเข้าสินค้าและบริการในระดับสูงเป็นหลักโดยเฉพาะจากประเทศไทย และลาวยังมีข้อจำกัดในด้านการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2558, น.122) รายงานว่า ลาวมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้า (แบตเตอรี่ของอาเซียน) และการผลิตต่อยอดจากแร่ธาตุต่างๆ จึงเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนไทย คนลาวยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอยู่มาก นักลงทุนจึงควรศึกษาวัฒนธรรมลาวอย่างลึกซึ้ง และควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับข้าราชการลาว เนื่องจากลาวอยู่ในช่วงการฟื้นฟูประเทศกฎระเบียบต่างๆ จึงเปลี่ยนแปลงบ่อยความใกล้ชิดจะช่วยให้นักธุรกิจสามารถปรับตัวได้ทันเวลาที่ นอกจากนั้นเพื่อให้การติดต่อประสานงานมาความสะดวกรวดเร็ว ควรมีเงินลงทุนของตนเองมากพอระดับหนึ่งหรือมีแหล่งเงินทุนในประเทศไทยเนื่องจากการขอสินเชื่อในลาวมีความเป็นไปได้น้อย เพราะกฎระเบียบต่างๆ ยังไม่เอื้ออำนวย รวมทั้งควรดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (ซึ่งลาวให้ความสำคัญต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก) ทั้งนี้ล่าสุดลาวอยู่ระหว่างการพัฒนาโรงไฟฟ้าความเร็วสูงจากชายแดนลาว-จีน ผ่านกรุงเวียงจันทน์เชื่อมมายังหนองคายฝั่งไทยสำหรับสะพานข้ามโขงแห่งที่ 4 ที่เชียงของ-ห้วยทรายนั้น ปัจจุบันนักลงทุนไทยได้เข้าไปลงทุนก่อสร้างโครงการ “นาคราชนคร” เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งการค้าและการท่องเที่ยวไทย-จีน-ลาว-เวียดนามในลักษณะ “เขตเศรษฐกิจเฉพาะ” บริเวณเชิงสะพานดังกล่าวฝั่งลาวซึ่งพื้นที่แห่งนี้จะกลายเป็นอีกศูนย์รวมทางเศรษฐกิจครบวงจรจึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับธุรกิจไทยในการใช้ลาวเป็นจุดเชื่อมโยงเศรษฐกิจการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

การค้าระหว่างประเทศของลาว

การส่งออกของลาว ปี 2557 มีมูลค่า 2,791 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 14 ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกสินแร่ โดยเฉพาะทองแดงและการส่งออกพลังงานไฟฟ้า (ไปไทยและเวียดนาม) เป็นสำคัญ การนำเข้ามีมูลค่า 4,074 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ การนำเข้าสินค้าเพื่อมาใช้ในการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อรวมกับดุลบริการและรายได้ที่จำกัด ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศยังคงขาดดุลต่อเนื่อง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.120)

การค้าไทย-ลาว

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2558, น.116) รายงานว่าในปี 2557 การค้าไทย-ลาวมีมูลค่าการค้ารวม 5,444 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 2,621 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลาวเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียน ในปี 2557 ไทยส่งออกไปลาว 4,032 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 7.2 สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของลาว สินค้าส่งออกของไทยไปลาวที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูปรถยนต์/ส่วนประกอบ เหล็ก/ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลเคมีภัณฑ์โกลด์แซ่เย็นแซ่แข็ง เครื่องสำอาง สินค้าปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก อัญมณี ส่วนในการนำเข้าจากลาวปี 2557 มีมูลค่า 1,410 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 3.7 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เชื้อเพลิง สินแร่ เครื่องจักรไฟฟ้า ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์/เคมีภัณฑ์ พืชผัก ผัก/ผลไม้ ปุ๋ย ลวดและสายเคเบิล รองเท้า กาแฟ/ชา

การวิเคราะห์ SWOT ของลาว

จุดแข็ง (Strengths)

1. ลาวตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญเนื่องจากเป็นจุดเชื่อมระหว่างจีน เวียดนาม ไทย และกัมพูชา จึงสามารถเป็นประตูการค้า (Land Link) ที่สำคัญ อีกทั้งลาวกำลังการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านด้วยระบบรถไฟความเร็วสูง (Hi-speed Train) และการเชื่อมโยงเส้นทางถนน เช่น R3A พร้อมกับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งรองรับเส้นทางคมนาคมเชื่อมไทย-ลาว-จีน
2. ลาวเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์แหล่งหนึ่งของโลก (มีแร่ธาตุกว่า 570 ชนิด เช่น ทอง ทองแดง และถ่านหิน) อีกทั้งมีศักยภาพที่จะเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำได้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลงทุน
3. อัตราค่าจ้างยังไม่สูง จึงเหมาะที่จะเป็นฐานการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น
4. ลาวยังได้ GSP จากสหรัฐและอื่นๆซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักลงทุนที่จะเข้าไปใช้ GSP ของลาว

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ตลาดผู้บริโภคในลาวมีขนาดเล็ก (ประชากร 6.8 ล้านคน) เนื่องจากประชากรมีน้อยและกำลังซื้อต่ำ นอกจากนั้นยังต้องเผชิญกับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น จีน เวียดนามและเมียนมาร์
2. ลาวไม่มีทางออกทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและภูเขา เป็นข้อจำกัดในด้านคมนาคมและการขนส่งสินค้า

3. ค่าเงินกีบขาดเสถียรภาพและมีอัตราแลกเปลี่ยนที่ค่อนข้างผันผวนทำให้ยากต่อการบริหารเงินทุน

4. การบังคับใช้กฎหมายในลาวยังขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งข้อกฎหมายต่างๆ ยังเป็นในลักษณะของการคุ้มครองมากกว่าเพื่อการส่งเสริมการลงทุน

5. แรงงานลาวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และการนำเข้าแรงงานต่างชาติทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็น

6. ลาวขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคมและการขนส่งสินค้าที่จำเป็น รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักลงทุน ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการดำเนินการ

โอกาส (Opportunities)

1. ลาวได้รับสิทธิพิเศษ GSP (Generalized System of Preferences) จากสหภาพยุโรป และสหรัฐจึงได้เปรียบคู่แข่งในการเข้าสู่ตลาดดังกล่าว จึงเป็นโอกาสแก่นักลงทุนชาวไทยในการใช้ลาวเป็นฐานในการผลิตเพื่อส่งออก

2. ลาวอยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค คมนาคม และได้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นโอกาสแก่นักลงทุนไทยจะเข้าไปลงทุนในสาขาดังกล่าว เช่น ด้านระบบโทรศัพท์ไร้สายและการก่อสร้าง

3. การเข้าไปลงทุนการค้าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว เช่น นาคราชนครจะช่วยให้ง่ายต่อการเจาะตลาดจีน ลาว และเวียดนามได้ง่าย ทั้งด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว

4. เทคโนโลยีการเกษตรของไทยก้าวหน้ากว่า จึงเป็นโอกาสของไทยในการลงทุนด้านเกษตรในลาว

อุปสรรค (Threats)

1. กฎหมายการลงทุนและการเก็บภาษีในลาวยังมีการตีความจากหน่วยงานผู้ปฏิบัติแตกต่างกัน มีความไม่แน่นอนและยังมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง อีกทั้งข้อกฎหมายกับแนวทางปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกันในบางประเด็นด้วย

2. ธนาการพาณิชย์ในลาวยังมีน้อย ทำให้ไม่สะดวกในการใช้บริการ และมีปัญหาในการจัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมเงินในประเทศ การหาแหล่งเงินกู้เพื่อการลงทุนในลาวจำเป็นต้องหาจากแหล่งต่างประเทศจะสะดวกกว่า

3. มีการลักลอบนำสินค้าข้ามแดนโดยไม่ผ่านด่านฯ เป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในระบบ เนื่องจากต้นทุนสินค้าที่ลักลอบนำเข้ามีต้นทุนที่ต่ำกว่าสินค้าที่นำเข้าอย่างถูกต้อง

โอกาสทางการค้า

แม้จะเป็นประเทศขนาดเล็กที่มีประชากรในประเทศเพียง 6.8 ล้านคน แต่มีบทบาทเสมือนเป็นแบตเตอรี่แห่งเอเชีย และเป็นประเทศที่มีสังคมและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับประเทศไทยมากที่น่าสนใจคือในปี 2557 เศรษฐกิจลาวมีอัตราการเติบโตที่โดดเด่น โดยคาดว่าอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มีอัตราเพิ่มร้อยละ 8.2 ซึ่งนับว่าสูง

เมืองที่มีศักยภาพในด้านการค้า ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงหลวงพระบาง และแขวงจำปาสัก สินค้าที่มีโอกาสในการเข้าตลาดนี้ คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะสินค้าเครื่องประดับมีดีไซน์ กลุ่มทำความสะอาดผ้า กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพ ความงาม ยาสมุนไพร ฯลฯ นอกจากนี้

ยังมีกลุ่มสินค้าเกษตรและเครื่องจักรกลอุปกรณ์การเกษตร โดยเฉพาะเครื่องพรวนดินและกำจัดวัชพืชขนาดเล็ก เครื่องจักรแปรรูปสินค้าการเกษตร กลุ่มสินค้าวัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง กลุ่มสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ โดยเฉพาะล้อแม็กซ์ ฟิล์มกรองแสง GPS เครื่องเสียง และกลุ่มสินค้าบริการสุขภาพ สปา ร้านอาหารเสริมสวย ของที่ระลึกในโรงแรม และอู่ซ่อมรถ

ในส่วนของรัฐกิจบริการของไทยที่มีศักยภาพในหัวเมืองสำคัญเช่น นครหลวงเวียงจันทน์ ธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ ได้แก่ อู่ซ่อมรถ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เมืองหลวงพระบาง ได้แก่ นวด-สปา ร้านอาหาร โรงแรมของที่ระลึก อู่ซ่อมรถ ร้านกาแฟ แขวงจำปาสัก ได้แก่ นวด-สปา ร้านอาหาร โรงแรม ของที่ระลึก และอู่ซ่อมรถ

ตำแหน่งสินค้าของไทยในตลาดลาวควรอยู่ที่ “คุณภาพสูง ราคาปานกลาง-สูง” โดยเน้นการสร้างแตกต่างและเจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม ส่วนช่องทางการเข้าสู่ตลาดในลาวส่วนใหญ่จะเป็นการส่งออกทางอ้อมโดยผ่านบริษัท Trading ที่อยู่ในลาว การส่งออกทางตรงโดยผ่านงานแสดงสินค้า หรือพนักงานขายของบริษัทในไทย รวมถึงร้านค้าตัวแทนจำหน่าย และการร่วมลงทุนกับนักธุรกิจคนลาว

โอกาสการลงทุนในลาว

ในปี 2556 ไทยเป็นผู้ลงทุนอันดับ 1 ในลาว แต่ในช่วงต้นของปี 2557 จีนเริ่มแซงขึ้นเป็นนักลงทุนอันดับ 1 ในลาวไปแล้ว รองลงมาได้แก่ เวียดนาม ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น โดยสาขาที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุด ได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า และเหมืองแร่ ทั้งนี้การลงทุนในลาวยังมีข้อจำกัดจากระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เส้นทางคมนาคมภายในประเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักลงทุนยังไม่เพียงพอ ซึ่งลาวกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาและปรับปรุงอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะเป็นในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมที่ต่อยอดแร่ธาตุที่มีอยู่ในลาว เช่น การผลิตสายไฟฟ้าจากทองแดง การท่องเที่ยว/โรงแรมและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง การก่อสร้าง และโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนั้นการเข้าไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ/จำเพาะก็เป็นโอกาสสำหรับเอสเอ็มอีในการเจาะตลาดจีน ลาว และเวียดนาม

เมียนมาร์

ในปี 2558 เมียนมาร์มีการดำเนินเศรษฐกิจแบบกลไกตลาดโดยภาครัฐมีกฎระเบียบควบคุมอย่างเข้มงวด ทั้งนี้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเมียนมาร์ ประกอบด้วยภาคเกษตร 37.1% ภาคบริการ 41.6% (เช่น ท่องเที่ยว) และภาคอุตสาหกรรม 21.3% เศรษฐกิจของเมียนมาร์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2557 เมียนมาร์มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 7.8% สูงกว่าปี 2556 ที่ขยายตัว 7.5% โดยมีปัจจัยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจคือการลงทุนจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ในระยะปานกลาง (2556/57-2559/60) เศรษฐกิจเมียนมาร์คาดว่าจะขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 7% ต่อปี ขณะที่อัตราเงินเฟ้อจะอยู่ที่ 7%ซึ่งเป็นไปตามศักยภาพการขยายตัวของเมียนมาร์(กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.91)

เมียนมาร์เป็นประเทศที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรน้อยที่สุดในอาเซียน แต่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ อาทิเช่น ป่าไม้ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ อัญมณี และแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งยังมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพาะปลูกในภาคเกษตรกรรม และมีแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้เมียนมาร์ยังมีประชากรจำนวนมากว่า 60 ล้านคน

ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานทำให้มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ประกอบกับ ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและเปิดเสรีด้านการลงทุนเพิ่มมากขึ้น กว่าอดีต (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.91) ส่งผลให้เมียนมาร์ เป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ สำหรับธุรกิจไทยที่ไปลงทุนใน เมียนมาร์ส่วนใหญ่ยังเป็นการลงทุนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ธุรกิจพลังงาน โดยเฉพาะ ก๊าซธรรมชาติและเหมืองแร่ ขณะที่การลงทุนในสาขาอื่นยังมีสัดส่วนไม่มาก ซึ่งโอกาสการลงทุน ในเมียนมาร์ยังสามารถทำได้ในหลายสาขา เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง เฟอร์นิเจอร์ ก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว โลจิสติกส์ และสิ่งทอ เป็นต้น

การวิเคราะห์ SWOT เมียนมาร์

จุดแข็ง (Strengths)

1. มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากและมีคุณภาพ เช่น ป่าไม้ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ อัญมณี แร่ธาตุต่างๆ และประมงและผืนดินยังเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทำให้เมียนมาร์มีความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิต
2. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับเศรษฐกิจใหญ่ เช่น อินเดีย จีน และ ไทย หากมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ดีขึ้นจะทำให้ไทยสามารถใช้พม่าเป็นประตูสู่อินเดียและจีน ได้ทั้งนี้จีนและอินเดียก็ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนในการพัฒนาเส้นทางดังกล่าว
3. เมียนมาร์มีแรงงานจำนวนมากและยังมีค่าจ้างแรงงานต่ำ จึงเหมาะสำหรับการลงทุน ในอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเข้มข้นหรือใช้เป็นฐานการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ ต่อไป

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. เมียนมาร์ยังขาดความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิเช่น ระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม และการคมนาคมขนส่ง ซึ่งนอกจากจะมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ และรองรับการเติบโตในอนาคตแล้ว ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานเพียงพออีกด้วย ซึ่งเป็นข้อ จำกัดในการขยายการลงทุน และส่งผลต่อต้นทุนประกอบการด้วย
2. แรงงานชาวเมียนมาร์ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ยังขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ รวมถึงผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำการค้าระหว่างประเทศจึงอาจเป็นโอกาสในการส่งออก การศึกษาไทย
3. เมียนมาร์อยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการเงินภายในประเทศ ธนาคารยังมีน้อย ประชาชนยังไม่ค่อยเชื่อถือระบบธนาคาร การค้าส่วนใหญ่ต้องใช้เงินสด ขณะนี้เมียนมาร์ยังต้อง เผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ และฟองสบู่ราคาสินทรัพย์
4. ชาวเมียนมาร์ส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ทำให้มีกำลังซื้อต่ำ การพิจารณาเลือกบริโภคสินค้า จะคำนึงถึงราคามากกว่าคุณภาพ
5. ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน ซึ่งประเด็นนี้อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยตามแนว ชายแดนได้ และยังเป็นอุปสรรคต่อหลายโครงการโดยเฉพาะโครงการทำเรื่อน้ำลึกทวาย

โอกาส (Opportunities)

1. รัฐบาลเมียนมาร์มีนโยบายเปิดประเทศ มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนและเปิดเสรีด้านการลงทุน ทำให้หลายประเทศสนใจเข้าไปทำการค้าและลงทุนเพิ่มมากขึ้น
2. จากความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลไทยและเมียนมาร์รวมถึงกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน และการที่มีพรมแดนติดต่อกันยาวถึง 2,200 กิโลเมตร ส่งผลให้ไทยได้เปรียบในโอกาสการลงทุนและการค้าชายแดนติดกับพม่ามากกว่าอาเซียนอื่นๆ อีกทั้งการคมนาคมเชื่อมโยงทางถนนก็ปรับปรุงดีขึ้นมากทำให้การขนส่งทางบกมีราคาถูกกว่าทางทะเลซึ่งในอดีตต้องขนส่งผ่านสิงคโปร์และมาเลเซียเพราะถนนยังไม่ดีนัก
3. นโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ณ อ. แม่สอด จังหวัดตากของไทยจะช่วยให้การค้าการลงทุนเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานกับเขตเศรษฐกิจเมียนมาร์ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เมียนมาร์มีประชากรถึง 60 ล้านคน ขณะที่ยังไม่มีฐานการผลิตสินค้าแทบทุกชนิด จึงเป็นโอกาสทางการตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคและอื่นๆ อีกทั้งชาวเมียนมาร์ยังมีความเชื่อมั่นในสินค้าไทยทั้งในด้านราคาและคุณภาพ
5. เมียนมาร์อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ประกอบกับเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง สร้างโอกาสแก่ธุรกิจก่อสร้าง วัสดุก่อสร้าง รวมถึงสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก
6. คู่แข่งในตลาดยังมีน้อย โดยเฉพาะคู่แข่งจากชาติตะวันตก จึงยังคงเป็นโอกาสของไทยในการเข้าไปลงทุนและเจาะตลาดเมียนมาร์ (ปัจจุบันสินค้าไทยครองตลาดกว่า 80% ตามหัวเมืองหลัก) อีกทั้งการขนส่งสินค้าจากไทยไปเมียนมาร์ยังมีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่ง เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์อีกด้วย
7. เมียนมาร์มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งในด้านความสวยงามของภูมิประเทศและความน่าสนใจของวัฒนธรรม จึงเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น กระบี่ ภูเก็ต กับหมู่เกาะมะริด เป็นต้น

อุปสรรค (Threats)

1. ระบบราชการมีการทุจริตสูงและยังมีความไม่แน่นอนทางการเมือง การติดต่อบริหารการควรมีความใกล้ชิดกับข้าราชการระดับสูง
2. กฎระเบียบทางการค้ามีการเปลี่ยนแปลงบ่อย การปฏิบัติงานของหน่วยราชการมีความล่าช้า ขาดประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยราชการด้วยกันเอง เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุนต่างชาติ ยกเว้นอุตสาหกรรมที่มีผลตอบแทนสูงคุ้มค่าต่อความเสี่ยง เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และอัญมณีที่มีอยู่มากในเมียนมาร์
3. เมียนมาร์ยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่มีประสิทธิภาพและไม่ทันสมัย ทำให้ขาดข้อมูลด้านการตลาดและการเงินซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการตัดสินใจ และอาจเกิดความผิดพลาดในการวางแผนลงทุนได้

การค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์

การส่งออกของเมียนมาร์ ปี 2557 มีมูลค่า 10,314 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ัญพิช ถั่ว ปลา ข้าว เสื้อผ้าสำเร็จรูป หยก และอัญมณี ตลาดส่งออก

สำคัญ ได้แก่ ไทย (35%) จีน (25%) และอินเดีย (11%) ขณะที่การนำเข้ามีมูลค่า 12,531 ล้านบาทหรือร้อยละ 12.531 ของมูลค่าส่งออกส่วนใหญ่เป็นปัจจัยเพื่อการผลิตมากขึ้น ได้แก่ ผ้าผืน ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ปุ๋ย พลาสติก เครื่องจักร อุปกรณ์การขนส่ง ซีเมนต์ วัสดุก่อสร้าง น้ำมันดิบ อาหาร และน้ำมันพืช แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ จีน (40%) ไทย (20%) และสิงคโปร์ (12%) (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.92)

การค้าไทย-เมียนมาร์

จากรายงานของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2558, น.93) ในปี 2557 การค้าไทย-เมียนมาร์มีมูลค่าการค้ารวม 8,155 ล้านบาทหรือร้อยละ 8.155 ของมูลค่าการค้ารวมของไทย โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 322 ล้านบาทหรือร้อยละ 3.22 ของมูลค่าการค้ารวม โดยไทยส่งออกมูลค่า 4,239 ล้านบาทหรือร้อยละ 4.239 ของมูลค่าการค้ารวม เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 12 สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องดื่ม เครื่องจักรกลและส่วนประกอบปูนซีเมนต์ เหล็ก เหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ ผ้าผืน เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์รักษาผิว รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูป ในด้านการนำเข้าจากเมียนมาร์ ปี 2557 มูลค่า 3,916 ล้านบาทหรือร้อยละ 3.916 ของมูลค่าการค้ารวม หดตัวร้อยละ 2.8 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ (90%ของการนำเข้า) ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์ น้ำมันดิบ สินแร่โลหะอื่นๆ ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรกลและชิ้นส่วนประกอบ

โอกาสทางการค้า

ผู้เชี่ยวชาญจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ชี้แนะว่า สินค้าไทยที่มีศักยภาพในตลาดเมียนมาร์ ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภคทุกชนิด เช่น ผงชูรส น้ำหวานและเครื่องดื่ม ขนมหั้วกรอบ ช็อกโกแลต หมากฝรั่ง อาหารกระป๋อง บะหมี่สำเร็จรูป เหล้า เบียร์และบุหรี่ เป็นต้น กลุ่มเครื่องจักรกลการเกษตร (อาทิ รถไถนาเดินตาม รถแทรกเตอร์ เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง เครื่องสูบน้ำและเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก เป็นต้น) อาหารสำเร็จรูป อาหารพร้อมรับประทานและเครื่องดื่ม ขนมหั้วแช่แข็งต่างๆ (สำหรับเจาะตลาดหัวเมืองสำคัญเช่น กรุงเนปีดอร์ย่างกุ้ง เมืองมัณฑะเลย์ และเมืองเมียวดี) อาหารสำเร็จรูปทำจากไก่ (คนเมียนมาร์ไม่บริโภคเนื้อวัวและหมูเช่นเดียวกับอินเดีย) นิยมอาหารที่มีกะทิเป็นส่วนประกอบ เครื่องดื่ม เช่น ชา และกาแฟรวมไปถึงน้ำอัดลม (สำหรับตลาดท่องเที่ยวที่กำลังเติบโต) ตลาดรถยนต์และชิ้นส่วนรวมถึงอุปกรณ์อะไหล่ทดแทน (ยานพาหนะรถยนต์ที่มีการใช้ในพม่าส่วนใหญ่จะเป็นรถยนต์มือสองที่มีสภาพการใช้งานไม่หนักเนื่องจากชาวพม่ายังมีกำลังซื้อไม่สูงนัก ชาวพม่าจึงนิยมเปลี่ยนอะไหล่รถยนต์แทนการซื้อรถใหม่ทำให้สินค้าส่งออกหมวดชิ้นส่วนรถยนต์และอะไหล่ไปพม่าขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ขณะที่ตลาดรถใหม่ที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นเพราะญี่ปุ่นและจีนเริ่มทำการตลาดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะที่ด่านแม่สอดปัจจุบันสินค้าส่งออกที่เพิ่มมากขึ้นเป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน กลุ่มวัสดุก่อสร้างอุปกรณ์จักรกลการก่อสร้าง รวมถึงเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ติดตั้งในอาคาร (โดยเฉพาะเครื่องจักรใหม่ที่เป็นปั๊มและการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ๆ)(กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557, น.93)

โอกาสด้านการลงทุน

เมียนมาร์มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่าไม้ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ อัญมณี และแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งยังมีภูมิประเทศที่เอื้อต่อการเกษตรโดยเฉพาะข้าว และทรัพยากรสัตว์น้ำ/ประมง

ยังสมบูรณ์มาก อีกทั้งเมียนม่ายังมีแรงงานราคาถูกเป็นจำนวนมาก เหมาะกับการย้ายฐานการผลิตเข้าไปขณะที่ค่าแรงของไทยขึ้นไปถึง 300 บาท ธุรกิจไทยที่เข้าลงทุนส่วนใหญ่ยังเป็นการลงทุนด้านเหมืองแร่ ขณะที่การลงทุนในสาขาอื่นยังมีไม่มาก ซึ่งโอกาสการลงทุนในเมียนม่ายังมีอีกหลายสาขา เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง เพอร์นิเจอร์ ก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่อง โลจิสติกส์ และธุรกิจท่องเที่ยว (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557, น.94)

สาขาธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission: MIC) ได้แก่ การเพาะปลูก การชลประทาน ปศุสัตว์/ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ อัญมณีและเครื่องประดับ พลังงาน โรงแรม/การท่องเที่ยว การผลิตเสื้อผ้า การแปรรูปอาหาร การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และนิคมอุตสาหกรรม

กัมพูชา

เศรษฐกิจกัมพูชา

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกัมพูชาพบว่าภาคบริการมีสัดส่วนถึง 40% โดยสาขาหลักเป็นด้านการท่องเที่ยวที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องภายหลังจากการเพิ่มเที่ยวบินตรงจากต่างประเทศในหลายๆ สายการบิน และผลจากการฟื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น รองลงมาคือภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วน 35% สินค้าสำคัญคือข้าว และประมง ส่วนภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างมีสัดส่วน 25% โดยมีการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้าและโรงสีข้าวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญ สำหรับการก่อสร้างมีแรงขับเคลื่อนจากการขยายตัวของเมืองต่างๆ เช่น เมืองสีหนุวิลล์ เป็นต้น

เศรษฐกิจกัมพูชาปี 2557 ขยายตัว 7.2% โดยขยายตัวเล็กน้อยตามเศรษฐกิจโลกที่ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย ขณะที่สินค้าส่งออกยังคงขยายตัวและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจภาคการเกษตร โดยปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวคือการส่งออกเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้าไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่ยังขยายตัวได้ดีจากการที่กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางด้าน GSP (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557, น.154) รวมทั้งอันติโดจจากการย้ายฐานการผลิตจากบังคลาเทศมายังกัมพูชาเนื่องจากปัญหาเรื่องการคุ้มครองสิทธิแรงงานไม่ดีพอ การเติบโตของการท่องเที่ยว การเกษตร อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง (เช่น การสร้างท่าเรือน้ำลึก/เมืองท่าที่สีหนุวิลล์) ตลอดจนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ (บางส่วนย้ายฐานจากไทยช่วงน้ำท่วม) การแปรรูปสินค้าเกษตร และการผลิตเสื้อผ้าคุณภาพสูง นอกจากนั้นประเด็นด้านความมั่นคงทางการเมือง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของกัมพูชา รวมทั้งความขัดแย้งของกฎเกณฑ์ต่างๆ จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้นักลงทุนให้จากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในกัมพูชามากขึ้น

กัมพูชาตั้งเป้าหมาย GDP ปี 2558 ไว้ที่ 8% โดยมีอุตสาหกรรมการผลิต เสื้อผ้า/รองเท้า (9.7%) ภาคบริการท่องเที่ยว พลังงาน ก่อสร้าง (4.4%) และภาคเกษตร (4.3%) นอกจากนั้น ยังได้ตั้งเป้าหมายในการสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ (Economic Diversification) ภายใน 10 ปี สู่สาขาใหม่ๆ เช่น อิเลคทรอนิกส์ และการแปรรูปอาหาร ทั้งนี้ IMF คาดว่า GDP กัมพูชาปี 2558 จะขยายตัว 7.3% เป็นอันดับสองในอาเซียน รองจากเมียนมาร์ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557, น.154)

การวิเคราะห์ SWOT ของกัมพูชา

จุดแข็ง (Strengths)

1. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของกัมพูชาอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจเชื่อมพม่า-ไทย-เวียดนาม และระเบียงเศรษฐกิจภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Economic Corridors) เชื่อมโยง 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ไทย พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม
2. มีทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการผลิตสินค้า มีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำและมีแรงงานจำนวนมาก จึงเหมาะสำหรับเป็นฐานการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นให้กับประเทศอื่น เช่น ประเทศไทย
3. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปลงทุนได้ค่อนข้างเสรีและเปิดกว้างมากกว่าประเทศอื่นในอาเซียนที่มีระดับการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน
4. ชาวกัมพูชาในบางจังหวัดสามารถพูดภาษาไทยได้และความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทย

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า และการสื่อสาร ส่งผลให้กัมพูชาไม่ดึงดูดการลงทุนผลิตสินค้าสูง โดยมีต้นทุนการส่งออกสูงถึง 70% ของมูลค่าสินค้า
2. ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมถึงบุคลากรที่มีความรู้และความเข้าใจสำหรับการทำธุรกิจระหว่างประเทศ
3. ระบบการเงิน การธนาคาร และกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือ

โอกาส (Opportunities)

1. มีศักยภาพด้านการค้าและการลงทุนสูง เนื่องจากการขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และยังมีแผนการพัฒนาโครงการลงทุนภาครัฐเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศอีกมาก เป็นโอกาสแก่บริษัทก่อสร้างและวัสดุก่อสร้างไทย
2. มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจในระดับโลก และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาด้านธุรกิจท่องเที่ยวอีกด้วย
3. กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences-GSP) จากสหรัฐ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันด้านราคาของผู้ส่งออกสินค้าจากกัมพูชาหรือนักลงทุนที่ใช้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกสินค้า
4. กัมพูชามีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) รวมถึงเขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน
5. ชาวกัมพูชามีความชื่นชอบสินค้าไทย เชื่อมั่นว่าสินค้าจากประเทศไทยมีคุณภาพดี โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค
6. ธุรกิจการศึกษามีโอกาสสูงในกัมพูชาเนื่องจากกัมพูชาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ

อุปสรรค (Threats)

1. ระบบกฎหมายยังขาดความชัดเจน อาทิเช่น ไม่มีกฎหมายสำคัญเพื่อควบคุมและตรวจสอบการลงทุน ระเบียบและขั้นตอนการนำเข้าสินค้ายุ่งยาก และมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบ่อยครั้ง เป็นต้น การส่งออกและนำเข้าสินค้าบางครั้งต้องใช้เวลาหรือความสัมพันธ์พิเศษกับ

เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างสำหรับต้นทุนการทำธุรกิจบางครั้งจึงเป็นอุปสรรคในการลงทุนในอุตสาหกรรมหนักเนื่องจากถอนการลงทุนได้ยากกว่าอุตสาหกรรมเบา

2. การนำเข้าสินค้าทุกประเภทนอกจากต้องเสียภาษีนำเข้าแล้วยังต้องเสียภาษีผ่านแดนในลักษณะผิดกฎหมายอีกด้วยซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและการจำหน่ายสินค้า นอกจากนี้การค้าชายแดนส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญา ไม่นิยมทำการค้าผ่านระบบธนาคารและมักมีค่าใช้จ่ายนอกกระบวนการสูง

3. ค่าขนส่งสินค้ามีราคาสูง เนื่องจากระบบโลจิสติกส์ขาดประสิทธิภาพและยังทำให้การขนส่งสินค้าใช้เวลานานและอาจเกิดความชำรุดเสียหายกับสินค้าได้อีกด้วย

4. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นไปได้อย่างจำกัด

5. กัมพูชามีมาตรการปกป้องการค้าด้วยมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ต้นทุนการนำเข้าสินค้ามีสูงกว่าปกติ

การค้าระหว่างประเทศกัมพูชา

การส่งออกของกัมพูชา ปี 2557(กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.154) มีมูลค่า 6,806ล้านเหรียญสหรัฐ สินค้าส่งออกสำคัญคือเสื้อผ้าสำเร็จรูป ไม้ซุง ยางพารา ข้าว ปลา ยาสูบ และรองเท้า ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐ (28.6%) อังกฤษ (8.8%) เยอรมนี (8.5%) แคนาดา (7.6%) ญี่ปุ่น (5.9%) เวียดนาม (5.2%) ทั้งนี้เนื่องจากกัมพูชาได้รับ GSP จากทั้งสหรัฐและสหภาพยุโรป ขณะที่การนำเข้ามีมูลค่า 8,895 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่งผลให้กัมพูชาขาดดุลการค้า สินค้านำเข้าสำคัญส่วนใหญ่สินค้าทุนและวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยเพื่อการผลิตมากขึ้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม บุหรี่ ทองคำ วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ยานยนต์ และยา แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ไทย (27.1%) เวียดนาม (20.3%) จีน (19.5%) สิงคโปร์ (7.1%) ฮองกง (5.8%) และเกาหลีใต้ (4.3%)

การค้าไทย-กัมพูชา

ในปี 2557การค้าไทย-กัมพูชามีมูลค่าการค้ารวม 5,119.19ล้านเหรียญสหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 3,935 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557ไทยส่งออกไปกัมพูชา 4,525.48ล้านเหรียญสหรัฐเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 15 สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูปอัญมณี และเครื่องประดับน้ำตาลทราย เครื่องดื่มเบียร์แช่เย็น ยานพาหนะ เคมีภัณฑ์ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ เครื่องสำอางสบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง ในด้านการนำเข้าในปี 2557 ไทยมีการนำเข้าจากกัมพูชา 589.1ล้านเหรียญสหรัฐ สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบหลอดและสายเคเบิลลิ้นแรม/โลหะอื่นๆ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สิ่งทอ รองเท้า (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.155-156)

โอกาสทางการค้าการลงทุน

กัมพูชานับเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงในการด้านการค้าการลงทุน เนื่องจากประชากรมีอัตราเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งยังมีชาวกัมพูชาโพ้นทะเลจำนวนหนึ่งที่กำลังซื้อสูงซึ่งกลับประเทศมาเป็นจำนวนมาก กัมพูชาเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และกำลังได้รับการพัฒนาเส้นทางโลจิสติกส์ทั้งภายในประเทศและจากความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนที่สำคัญกัมพูชามีอุปสงค์ในการบริโภคสินค้าและบริการเกือบทุกประเภทในปริมาณที่สูง เพราะไม่สามารถผลิตได้เองหรือผลิตได้น้อย

เมืองที่มีศักยภาพในการค้าของไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดพระตะบอง ในส่วนของกรุงเทพมหานคร สินค้าและบริการทุกประเภทมีศักยภาพในการเติบโตทั้งปัจจุบันและอนาคต จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพ คือ บริการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่อง และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จังหวัดพระตะบอง กลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพ คือ สินค้าเกษตร เครื่องจักรกลการเกษตรสินค้าอุปโภคบริโภค บริการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่อง

ในด้านรูปแบบการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการไทยสามารถทำการค้า โดยผ่านตัวแทนจำหน่ายหรือผู้นำเข้าสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง ในส่วนจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย เช่นพระตะบอง สามารถค้าขายผ่านตลาดการค้าชายแดน ซึ่งในการค้าขายนี้ ควรวางตำแหน่งสินค้าและบริการให้มีภาพลักษณ์ด้านคุณภาพสูงกว่าสินค้าจากประเทศมาเลเซียเล็กน้อยและระดับราคาต่ำกว่าสินค้าจากเกาหลีใต้

เวียดนาม

เศรษฐกิจเวียดนาม

ในปี 2557 เศรษฐกิจเวียดนามมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP) อยู่ที่ 5.6% ขยายตัวต่อเนื่องจากปี 2556 ที่ขยายตัว 5.4% เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจเวียดนามปี 2557 พบว่าภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วน ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดใน CLMV ที่ระดับ 38.1% ภาคบริการ 44% และภาคเกษตร 17.9% โดยมีการขยายตัว 5.4% 6.6% และ 2.7% ตามลำดับ ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาจากการที่รัฐบาลมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเพิ่มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ซึ่งส่งผลต่อการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การส่งออกของเวียดนามปี 2557 ขยายตัว 11% ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากปี 2556 ที่ขยายตัว 10.5%ตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ปรับตัวดีขึ้นในด้านอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของเวียดนามปี 2557 อยู่ที่ 7.36% ลดลงจากปี 2556 ที่อยู่ที่ 8.8%เป็นผลจากการที่รัฐบาลมีมาตรการควบคุมเงินเฟ้อเป็นสำคัญ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.132)

สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจเวียดนามปี 2558 คาดว่าจะขยายตัวที่ 6.2% แม้ว่า จะขยายตัวอัตราที่สูงแต่คาดว่าเวียดนามยังจะต้องเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศต่อเนื่องจากปี 2557 โดยปัจจัยภายในประเทศได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิตที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ ระดับหนี้เสียในภาคธนาคารและความด้อยประสิทธิภาพของรัฐบาลกิจ สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่เศรษฐกิจโลกที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่นัก อย่างไรก็ตามเวียดนามยังมีปัจจัยเกื้อหนุนการเติบโต ได้แก่ การส่งออกที่ขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ (ส่งออกเป็นอันดับ 7 ของโลก) คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น การเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการลดดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางเวียดนามส่งผลให้ภาคธุรกิจขยายตัวได้ดี

การวิเคราะห์ SWOT ของเวียดนาม

จุดแข็ง (Strengths)

1. การเมืองมีเสถียรภาพ มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

2. มีทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบสำหรับภาคการผลิตอย่างอุดมสมบูรณ์ อาทิเช่น มีแหล่งน้ำมันดิบกระจายอยู่ทั่วประเทศ มีปริมาณเชื้อเพลิงสำรอง เช่น ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม และถ่านหินอยู่ในปริมาณมาก มีแหล่งสินแร่ที่สำคัญ และยังมีทรัพยากรป่าไม้อยู่อีกมาก นอกจากนี้ พื้นดินของเวียดนามยังเอื้อต่อการเพาะปลูกพืชได้หลากหลายชนิด และมีทรัพยากรประมงที่อุดมสมบูรณ์มากแห่งหนึ่งของโลก

3. เวียดนามตั้งเป้าหมายผลิตข้าวตรา “เวียดนาม” ให้ติดตลาดโลกภายในปี 2573 โดยรัฐบาลสนับสนุนทั้งการผลิตและการส่งออก เนื่องจากสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงของเวียดนามมีความอุดมสมบูรณ์มาก ซึ่งจะเป็นคู่แข่งด้านข้าวของไทยในอนาคต

4. เวียดนามมีประชากรจำนวนมากกว่า 89 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ทำให้เป็นแหล่งแรงงานจำนวนมากและมีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าอีกหลายประเทศในอาเซียน อีกทั้งยังทำให้เป็นตลาดสำหรับสินค้าและบริการที่มีขนาดใหญ่และมีศักยภาพเนื่องจากกำลังซื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ภายในบ้านสำหรับคนในชุมชนเมืองที่กำลังขยายตัว

จุดอ่อน (Weakness)

1. ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคยังไม่พร้อมและไม่เพียงพอ

2. ภูมิประเทศของเวียดนามมีลักษณะแคบและยาว ประกอบกับสาธารณูปโภคด้านการคมนาคมขนส่งยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีเพียงพอ ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์สูง และใช้เวลาในการขนส่งสินค้านาน

3. ต้นทุนประกอบการด้านที่ดินและค่าเช่าสำนักงานมีราคาสูง โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ และเมืองเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นใหม่

4. เวียดนามยังขาดแคลนแรงงานที่มีความสามารถการเป็นผู้บริหารระดับกลางในเกือบทุกสาขาธุรกิจ (จึงอาจเป็นโอกาสทางการส่งออกการศึกษาของไทย) ทั้งนี้ปัจจุบันมีแรงงานในกลุ่มดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการของโครงการลงทุนจากต่างประเทศได้เพียง 1 ใน 4 เท่านั้น

โอกาส (Opportunities)

1. สินค้าในตลาดเวียดนามยังไม่มีหลากหลายมากนัก และพฤติกรรมผู้บริโภคยังมีการจับจ่ายใช้สอยตามความพอใจมากกว่าความต้องการพื้นฐาน ทำให้เป็นโอกาสและช่องทางการตลาดสำหรับผู้ส่งออกไทย นอกจากนี้ สินค้าอุปโภคบริโภคและบริโภคของไทยยี่ห้อไทยก็มี Brand ที่เข้มแข็งและติดตลาดเวียดนาม

2. เวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนทั้งเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก จึงมีความต้องการนำเข้าสินค้า (เช่น ผ้าผืนและด้าย) และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตในปริมาณสูง นอกจากนั้นเวียดนามยังได้จัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

3. เวียดนามอยู่ระหว่างการพัฒนาฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ มีการลงทุนในโครงการก่อสร้างต่างๆ มากมาย จึงเป็นโอกาสสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมก่อสร้างและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร

4. ที่ตั้งของเวียดนามอยู่ใกล้กับประเทศไทย และยังมีการพัฒนาเครือข่ายการขนส่งเชื่อมกับประเทศไทย จึงทำให้มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างไทยกับเวียดนามมากยิ่งขึ้น

5. เวียดนามมีภูมิประเทศที่สวยงามและวัฒนธรรมที่โดดเด่นเหมาะแก่การพัฒนาการท่องเที่ยว

อุปสรรค (Threats)

1. กฎหมายของเวียดนามหลายฉบับยังขาดความชัดเจนและเปลี่ยนแปลงบ่อย
2. การกระจายรายได้ในเวียดนามยังไม่ดีนัก กำลังซื้อส่วนใหญ่กระจุกตัวเฉพาะในเขตเมืองใหญ่

3. มีปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่มาก จึงควรจดทะเบียนเครื่องหมายสินค้าในเวียดนามก่อนวางตลาด

4. การแข่งขันในตลาดเวียดนามมีสูง โดยเฉพาะสินค้าจากประเทศจีนที่ราคาถูก

5. เวียดนามกำลังเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในตลาดข้าว

การค้าระหว่างประเทศเวียดนาม

การส่งออกของเวียดนาม ปี 2557 มีมูลค่า 147,125 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าส่งออกสำคัญคือ เสื้อผ้า รองเท้า โทรศัพท์สมาร์ทโฟน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อาหารทะเล น้ำมันดิบ ข้าว กาแฟ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐ (17.6%) จีน (11.8%) ญี่ปุ่น (9.9%) เกาหลีใต้ (5%) และเยอรมนี (4.4%) ทั้งนี้เนื่องจากเวียดนามได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) จากสหรัฐและประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศ ขณะที่การนำเข้ามีมูลค่า 138,613 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้เวียดนามได้ดุลการค้า 8,512 ล้านดอลลาร์นำเข้าสำคัญส่วนใหญ่สินค้านำเข้าและวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยเพื่อการผลิตมากขึ้น ได้แก่ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์เหล็ก วัตถุดิบสำหรับการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปและรองเท้า เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ พลาสติก และยานยนต์ แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ จีน (32%) เกาหลีใต้ (14%) สิงคโปร์ (7.2%) ญี่ปุ่น (6.9%) ฮองกง (5%) และไทย (4.6%) (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.133)

การค้าไทย-เวียดนาม

ในปี 2557 การค้าไทย-เวียดนามมีมูลค่าการค้ารวม 11,826 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 3,950 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2557 ไทยส่งออกไปเวียดนาม 7,888 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 11 สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูปเม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์รถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยางเครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องเหล็กเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เครื่องตีและผ้าผืนในด้านการนำเข้าในปี 2557 ไทยมีการนำเข้าจากเวียดนาม 3,937 ล้านดอลลาร์ สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านเหล็กเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบรถยนต์เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบและสัตว์น้ำสดแช่เย็น แช่แข็ง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558, น.134)

สู่ทางการค้าการลงทุน

เวียดนามเป็นประเทศที่เป็นทั้งแหล่งผลิตและแหล่งตลาดที่สำคัญในภูมิภาค (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557, น.137) มีนโยบายด้านการค้า การลงทุนที่ชัดเจน และบังคับใช้ทั่วประเทศ ที่สำคัญคนเวียดนามมีความรู้สึกที่ดีต่อสินค้าไทย สินค้าไทยที่มีศักยภาพในตลาดเวียดนาม ได้แก่ อุปกรณ์ชิ้นส่วนรถยนต์สำหรับเป็นอะไหล่ทดแทนและอุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ วัสดุก่อสร้างที่เน้นคุณภาพและความแตกต่าง บริการก่อสร้างทั้งที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการก่อสร้างสาธารณูปโภค ธุรกิจบริการและดูแลรักษารถยนต์ สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องสำอาง รวมถึงการทำธุรกิจท่องเที่ยวแบบ Inbound Tourism และธุรกิจต่อเนื่อง เช่น สปา ภัตตาคาร เป็นต้น

เมืองที่มีศักยภาพทางการค้า ได้แก่ นครโฮจิมินห์ นครโฮฟอง นครเกิ่นเทอ และนครโฮฟอง การเข้าตลาดของสินค้าทุกประเภทในประเทศเวียดนามควรเริ่มต้นด้วยวิธีการส่งสินค้าเข้าไปจำหน่าย โดยผ่านตัวแทนจำหน่ายที่มีใบอนุญาตเท่านั้น ในส่วนของธุรกิจบริการสามารถเข้าตลาดด้วยการลงทุน 100% ร่วมทุนกับบริษัทท้องถิ่น การร่วมมือทางธุรกิจและการเช่าสถานที่พร้อมใบอนุญาต ฯลฯ โดยต้องวางภาพลักษณ์เป็นสินค้าคุณภาพและแข่งขันในตลาดสินค้าระดับกลาง-บน ในส่วนของอุตสาหกรรมก่อสร้าง ควรดำเนินการในลักษณะเป็นผู้รับเหมาช่วง (Sub-contract)

บทสรุป

ประเทศ CLMV อยู่ระหว่างการฟื้นฟูประเทศเพื่อเตรียมตัวสำหรับ AEC 2558 ขณะที่ไทยมีนโยบายเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า และห่วงโซ่อุปทาน กับ CLMV ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตะวันตก-ตะวันออก จึงเป็นโอกาสดีที่ธุรกิจไทยโดยเฉพาะ SMEs ในการก้าวสู่ตลาดต่างประเทศเป็นก้าวแรก โดยเข้าไปทำตลาดและลงทุนใน CLMV ในขณะที่ภาวะการแข่งขันยังไม่รุนแรงเช่นปัจจุบัน อีกทั้งประเทศไทยยังสามารถใช้ CLMV ในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจใหญ่ๆ ระดับโลกต่อไป เช่น จีน (1,300 ล้านคน) อินเดีย (1,200 ล้านคน) และอาเซียน (600 ล้านคน) นอกจากนั้น ไทยควรพัฒนาตนเองเป็น Trading Nation กระจายสินค้าจาก CLMV สู่ตลาดโลก เช่น ประมง สินแร่ อัญมณี และน้ำมัน เนื่องจาก CLMV ยังมีประสบการณ์น้อยอยู่ในการทำตลาด รวมทั้ง การเข้าไปลงทุนใน CLMV เพื่อให้ประโยชน์จาก GSP

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2558). *ประเทศเมียนมาร์*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก http://www.ditp.go.th/ditp_pdf.php?filename=contents_attach/122367/122367.pdf&title=122367
- _____. (2558). *ประเทศลาว*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก http://www.ditp.go.th/ditp_pdf.php?filename=contents_attach/122370.pdf&title=122370
- _____. (2558). *ประเทศเวียดนาม*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก http://www.ditp.go.th/ditp_pdf.php?filename=contents_attach/122371.pdf&title=122371
- _____. (2558). *สปป.ลาว*. สืบค้น 25 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.ditp.go.th>
- _____. (2558). *AEC*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.Thai-aec.com/158#ixzz21g610u1E>
- _____. (2558). *โอกาสธุรกิจใน AEC*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.imf.org>
- _____. (2558). *CLM G GDP / capita doubles in last Decade*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.clmvcapital.wordpress.com/2013/04/19/clmvs-gdp-per-capita-doubles-in-last-decade/>
- _____. (2558). *Indonesia economy*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก http://www.gbgindonesia.com/en/agriculture/directory/2014/bulog_persero_/interview.ph
- _____. (2558). *โอกาสการค้าในอินโดนีเซีย*. สืบค้น 18 มิถุนายน 2558, จาก <http://aec.ditp.go.th>
- กระทรวงพาณิชย์ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2558). *รอบรู้เรื่องการลงทุนในอาเซียนราชอาณาจักรกัมพูชา*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2558). *รอบรู้เรื่องการลงทุนในอาเซียนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2558). *รอบรู้เรื่องการลงทุนในอาเซียนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2558). *รอบรู้เรื่องการลงทุนในอาเซียนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ประเทศกัมพูชา*. (2558, 5 สิงหาคม). ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้น 4 มิถุนายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศกัมพูชา>.
- ประเทศพม่า*. (2558, 28 กรกฎาคม). ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้น 4 มิถุนายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศพม่า>.
- ประเทศลาว*. (2558, 13 สิงหาคม). ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้น 4 มิถุนายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศลาว>.
- ประเทศเวียดนาม*. (2558, 25 มิถุนายน). ใน วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้น 4 มิถุนายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศเวียดนาม>.
- Banyan. (2015). *Cambodia-Miracle or mirage?*. Retrieved August 28, 2015, from <http://www.economist.com/news/boks-and-arts/21632433-biography-singular-strongman-miracle-or-mirage>

- _____. (2015). *Healing a wounded country Myanmar is looking less and less like a foreign-policy triumph for Barack Obama*. Retrieved August 28, 2015, from <http://www.economist.com/news/asia/216310-72-myanmar-looking-less-and-less-foreign-policy-triumph-barack-obama-healing-wounded>
- _____. (2015). *Measuring local economies-Laos*. Retrieved August 28, 2015, from <http://www.economist.com/news/blogs/banyan/2013/09/measuring-local-economies>
- _____. (2015). *The strategic order in place in Asia since the Vietnam war is being challenged*. Retrieved August 28, 2015, from <http://www.economist.com/news/asia/21649515-strategic-order-place-asia-vietnam-war-being-challenged-forty-years>